

Plán činnosti Národního archivu na rok 2012 – výtah 8. oddělení:

1. Personální situace, vzdělávání pracovníků, čerpání pracovní doby. (str. 3n)

Počet systemizovaných míst zůstává sice nezměněn a další snižování počtu pracovních sil na ministerstvu se nedotklo archivnictví. Rušení systemizovaných míst v opakovaných vlnách od poloviny devadesátých let minulého století mělo totiž v oboru rozsáhlé devastační účinky. Přesto snížení objemu financí na mzdy v rozpočtu o deset procent se muselo vyřešit v roce 2011 kombinací několika opatření, z nichž do využitelnosti pracovních sil směřuje krácení části úvazků na omezenou dobu, k demotivaci kolegů pak úspěšně cílí snížení mezd a odnímání osobních hodnocení po dohodě s pracujícími důchodci nově požívajícími souběhu mzdy a důchodu. Další krácení rozpočtu pro rok 2012 zasáhl opětovně i mzdové fondy, je nutné tedy ještě zpřísnit šetřící opatření v částce více než 800 tis. Kč...

... Dále se pokusíme o překonání problémů způsobených nedostatkem zaměstnanců projektovou formou řízení a realizace při zpracování fondů. Nebude-li však získána jakákoliv mzdová injekce pro agendu 3. odboje (na konci roku 2011 již byla rozsáhlá, počet žádostí přesáhnul číslo 2000), bude nutno pozastavit většinu archivních činností a vrhnout pracovní síly tímto směrem.

Plánované úkoly vyžadují pracovníky vzdělané a nadále se vzdělávající. Prohlubování znalostí a dovedností se bude dít obdobně jako v minulých letech za pomoci vlastních kolegů, odboru archivní správy a spisové služby a jiných útvarů vlastního ministerstva. Komerční školení s ohledem na minimalizované zdroje neplánujeme.

2. Evidence archiválií. (str. 4)

Hlavním úkolem v oblasti evidence archiválií bude příprava a zahájení provádění Generální inventury archivních fondů a sbírek, která má být podle pokynů odboru archivní správy a spisové služby provedena v době od 1. 7. 2012 do 31. 12. 2013. Generální inventura je prvořadou prioritou archivních oddělení, která nebudou zasažena správním agendou. Zde, pokud nenastane realizace katastrofického scénáře mobilizace všech dostupných pracovních sil na vyřizování agendy 3. odbojem, by měla proběhnout v řádném termínu.

Na opětovné zpětné změny pomůcek prozatím nezbyvá časový prostor. Nová pravidla zpracování archiválií očekává vedení archivu velmi nadšeně (na rozdíl od mnohých archivářů), ale hodlá je přednostně uplatnit u nově zpracovaných fondů (a tato činnost bude v nejbližších letech výrazně utlumena, tak jako při stěhování do nové budovy, jež trvalo pět let).

3. Předarchivní péče a akvizice archiválií. (str. 5n)

Hlavní pracovní náplní předarchivní péče zůstává zajištění příslušného komplexu činností, přičemž základním cílem těchto aktivit musí být akvizice vybraných archiválií od veřejnoprávních i soukromoprávních původců v péči Národního archivu. Akvizice formou nákupů ze známých příčin neplánujeme.

V oblasti akvizic od soukromoprávních původců se zúží manévrovací prostor mzdovým, tj. personálním šetřením i v důsledku celostátních naléhavějších úkolů typu agenda 3. odboje a generální inventura archivních fondů a sbírek. Základní úkoly a strategie se nemění, navážeme na poslední mimořádně úspěšné roky, ale v omezeném rozsahu.

4. Zpracování archiválií. (str. 6)

S ohledem na již v úvodu naznačené skutečnosti neplánujeme vůbec nové zpracovávání v dílčích odděleních, ale většinu sil věnujeme finalizaci stávajících úkolů

5. Péče o fyzický stav archiválií. (str. 7)

Fyzickému stavu archiválií a depozitářům je věnována tradičně náležitá péče, na níž se podílejí kromě specializovaného oddělení i správci fondů a pracovníci badatelen.

Reprografické, mikrografické a digitalizační práce (str. 10nn)

Bezpečnostní snímkování i digitalizace budou probíhat podle průběžně upřesňovaného a doplňovaného plánu. Bezpečnostní snímkování se pro rok 2012 plánuje jen v omezeném rozsahu. Snímkovány budou pouze jednotliviny, především z archivních souborů 1. oddělení, a to pouze v takovém případě, kdy kvalita stávajícího bezpečnostního mikrofilmu je špatná nebo byl mikrofilm ztracen, je ve špatném stavu apod. (Listiny po konzervaci fondu Velkopřevorství řádu maltských rytířů, objem těchto prací závisí na kapacitě detašovaného restaurátorského pracoviště v budově 1. oddělení, a dle možností i listiny fondu Premonstráti Strahov. Dále bude pokračováno v přesnímkovávání listin fondu Kapitula Vyšehradská.). Zároveň budou dodatečně pořízeny studijní mikrofilmy tam, kde kontrolou bude zjištěno poškození těch stávajících. V roce 2012 bude provedena revize a následně nová evidence bezpečnostních, matričních a studijních mikrofilmů, které byly pořizovány od 2. poloviny padesátých let 20. stol.

V roce 2012 bude do konečné podoby zpracována aktualizovaná Koncepce digitalizace Národního archivu. Projektové řízení se již stalo samozřejmostí; finanční a personální zabezpečení by mělo být alespoň rámcově garantováno. Samozřejmě vše v podmínkách stále se snižujícího rozpočtu.

Po úspěšné digitalizaci fondu Německé státní ministerstvo a Státní tajemník u úřadu říšského protektora jsme v loňském roce započali s digitalizací knih ze sčítání obyvatelstva v roce 1930 a 1939, které byly ve velmi špatném fyzickém stavu a musí i nadále sloužit k vyhledávání podkladů pro určení národnosti a státního občanství. Již druhým rokem je proto zachraňujeme před další degradací.

Dále bude pokračovat celková digitalizace fondů Ruské a ukrajinské emigrantské spolky a organizace v ČSR, Komitét pro umožnění studia ruským a ukrajinským studentům v ČSR a rovněž digitalizace plakátů ze španělské občanské války ze Sbírký plakátů.

Mimo dlouhodobý plán bude na přání odboru archivní správy zahájeno skenování vedut, a tudíž je třeba počítat se zdržením výše uvedených rozpracovaných projektů (SO 1930, 1939, RUESO atd.). Stále váháme se zahájením digitalizace map, i když projekt je již zpracován dle závěrů metodické komise z roku 2010. Personální zabezpečení pro tento projekt však není dostatečné.

6. Využívání archiválií veřejností. (str. 12nn)

Úkoly této skupiny si každoročně vyžadají značný objem pracovních dnů. Jde o velmi rozmanité činnosti, pod nimiž si lze představit jak obvyklé prezenční studium, tak absenční poskytování informací ve škále od prostého sdělení po náročnou rešerši charakteru správního úkonu i badatelských podkladů pro amatéry i historiky. Doprovázeny jsou nezbytnými reprografickými službami. Masivní poptávku médií i jednotlivých novinářů a publicistů nepředstavuje jen výše uvedené – naopak archivář musí vyhovět i filmařům a televizním štábům od vyhledání dokumentů, přes pomoc při výběru, komentáře, až po zabezpečení prostor pro natáčení dokumentárních cyklů a konečné zúčtování.

a) *správní činnosti – opisy, výpisy a kopie pro občany*

Správní činnost se promítá především do vyřizování nahlédací agendy pro potřeby orgánů státní správy, soudů, orgánů činných v trestním řízení, orgánů samosprávy, fyzických a právnických osob.

Trvale jsou součástí těchto zásadních povinností žádosti o zjišťování národnosti, státního občanství (jeho udělování nebo odjímání), zjišťování posledního bydliště občanů žijících v Praze, řešení dědictví, určení vlastnictví pozemků, zejména pak zemědělského a lesnického majetku, potvrzení o účasti v národním odboji, potvrzení o studiu, potvrzování doby zaměstnání, vyhledávání dokumentace pro potřebu restaurátorů kulturních a památkových objektů a vyhledávání podkladů pro restituční řízení ve všech aspektech.

b) *badatelny*

Badatelny budou, stejně jako v minulých letech, zajišťovat především badatelské služby a vše, co je s nimi spojené, včetně kopírování/reprodukování archiválií dle požadavků badatelů. Samozřejmostí je dodržování všech pravidel, týkajících se bezpečnosti svěřených archiválií. Obě studovny pracují v rutinním provozu s informačním systémem Badatelna, jež má rezervy především na Chodovci, a kterému k dokonalosti chybí i systém dálkového objednávání. Obě se bude řešit dalšími jednáními s firmou. Dálkové zpřístupnění inventářů přepsaných do databáze JANUS s oskenovanými rejstříky vrcholí a zveřejnění oskenovaných inventářů bude již končit.

c) *rešerše pro domácí a zahraniční badatele*

Rešerše pro domácí a zahraniční žadatele si vyžádají setrvalý počet pracovních dnů a s jejich významnějším poklesem v budoucnu nelze počítat. S požadavky o rešerše, které se týkají zpracovaných i nezpracovaných fondů, se na nás bude obracet kromě občanů i Národní bezpečnostní úřad, soudy a policejní orgány činné v trestním řízení našeho státu i států Evropské unie. Pro vědecké a odborné účely vyřizujeme celou řadu rešeršních úkolů pro domácí i zahraniční úřady i vědecké instituce.

d) *akce pro veřejnost*

Vzhledem k trvalému zájmu o exkurze a s ohledem na spolupráci na výstavách jiných institucí (např. Europa Jagellonica), plánujeme i tuto činnost.

Pozornost veřejnosti chceme obrátit k 800. výročí vydání tzv. Zlaté buly sicilské formou jejího vystavení a vědeckou konferencí spolupořádanou Českým historickým ústavem Akademie věd ČR. Již jen propagace celé akce by byla obtížně realizovatelná bez plánovaného získání sponzorů.

Očekáváme křest několika publikací vydaných či spoluvydaných Národním archivem a prezentace související s digitálním archivem. Proběhne řada odborných setkání v rámci projektů digitalizace archiválií, nově získaných i probíhajících projektů vědeckého výzkumu a s tím spjaté potřebné prezentace v médiích.

7. Vědecký výzkum, ediční a publikační činnost. (str. 18)

Projekty podpořené dotací na vědu a výzkum – hlavní řešitelé.

Připravujeme k publikování v recenzovaných periodikách další studie, které jsou výsledkem ukončeného (s vynikajícím výsledkem) výzkumného úkolu *Zpracování postupu na záchranu světlocitlivých archivních dokumentů na skleněné podložce, jejich ošetření, archivace, zabezpečení a zpřístupnění z let 2007–2009.*

8. Pedagogická činnost. (str. 20)

I ve školním roce 2011–2012 bude řada pracovníků vyučovat o průřezových tématech oboru v rámci přednášek řádného studia Katedry pomocných věd historických a archivního studia FF UK v Praze a v archivním kursu, které probíhají v Národním archivu.

Příloha 2 (k bodu 3 plánu práce na rok 2012)

Pořádání a inventarizace (str. 26n)

I. Pokračující úkoly

1. FČTK 1919–1938 (dokončení 2014),
2. Fotodokumentace 1897–1987 (dokončení 2015),
3. Fotoarchiv K. H. Franka (dokončení a prezentace veřejnosti),
4. Alexandrijské mikrofilmy (dlouhodobý úkol, rejstříkování),
5. Chalupníček Miroslav, ak. arch,
6. Sběrka gramofonových desek,
7. Sběrka záznamů radionaslouchací služby,
8. Evidence nově přejatých přírůstků,
9. Evidence CD-R a DVD,
10. Evidence bezpečnostních mikrofilmů a jejich matričních a studijních kopií,
11. Evidence bezpečnostních a matričních negativů (listinné fondy).

II. Nové úkoly

Žádné.

Katalogizace (včetně ukládání dat do databází a lístkových katalogů)

I. Pokračující úkoly

1. nově přeжатé negativy, pozitivy a mikrofilmy,
2. nově přeжатé CD-R a DVD.

Příloha 3 (k bodu 6 plánu práce na rok 2012) (str. 28)

Ediční plán Národního archivu pro rok 2012

1. Eva Drašarová, Jan Kahuda, *Paginae Historiae*, 20 a 21/2012. Termín dodání rukopisu květen 2012.
2. Sborník Historická fotografie

Elektronické tituly pro rok 2012

1. Publikační činnost pracovníků NA za rok 2011, knihovna Národního archivu,
2. Informativní přehled č. 33,
3. Bibliografie českého archivnictví za rok 2006.